

Előfizetési díjak:

Egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, községi jegyzőknél és tanítóknál egész évre 6 korona.

Magánhirdetések díja:

Négyszer hasábozott garmond sorért 10 fillér.

Hivatalos hirdetések díja:

Egyszeri közlésért, tekintet nélkül a szöveg nagyságára, nyugtábellyel együtt és támlappal együtt 6 korona.

Nyílttér soronként 60 fillér.

Többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz czímezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérméntetlen levelek csak ismert kéztől fogadhatók el.

Városi közgyűlés.

Szilágy-Somlyó város képviselő testülete folyó évi november hó 23-án Gencsy Sándor polgármester elnöke alatt rendes közgyűlést tartott.

A tárgysorozat megkezdése előtt Gencsy Sándor polgármester felelt a helybeli rom. kath. algimnázium ügyében Veverán József bizottsági tag által az állandó választmány ülésében hozzá intézett kérdésre. A válasz szerint a gimnázium ügyének teljes rendezése a közgyűlés 97—1901. számú határozatában foglalt kérdések lebonyolításáig, vagyis a gimnázium nyilvános jellegének megállapításáig függőben tartandó. Azon kérés pedig, hogy az algimnáziumnak főgimnáziummá emelése iránt lépések tétessenek, éppen a most említett közgyűlési határozatnál fogva most még nem időszéri.

A közgyűlés a polgármesternek eme kijelentéseit elfogadta, azzal, hogy a 97—1901. közgy. számú határozatra dr. Schlauch Lőrincz nagyvárad bíboros püspök válaszára felkéressék.

A városnak 1899. évi közmunka számadását 439 frt 90 kr. készpénz, 54 ígás, 144 kézi napszám bevétellel, 195 frt 08 kr. készpénz, 54 ígás, 144 kézi napszám kiadással, 244 frt 82 kr. maradvánnyal és 721 frt követeléssel jóváhagyó vármegyei köztörvényhatósági határozat tudomásul vétetett.

Tudomásul vétetett a vármegyei közgyűlésnek azon határozata is, mely szerint a Trusza Lajos esperes-plebános terhére az 1899. és 1900. évekre a papi javadalom után kivetett 5% iskolai pótdadó töröltetett, valamint hogy az jövőre ki nem vetendő. A terhére később kirótt ilyenmő pótdadók szintén leirattak.

A gyepmesteri állások tárgyában hozott vármegyei szabályrendeletre való tekintettel elhatározatott, hogy Szilágy-Somlyó város hozzájárul ahhoz, hogy a város által alkalmazott gyepmester a szilágy-somlyói főszolgabírói járás területén is teljesítse a gyepmesteri teendőket, ha az eme szolgálataért a járás közsépei által fizetendő 160 korona évi díjazásban fog részesülni. A város területén levő gyepmesteri telepek a szabályrendelet 3. §-a értelmében való felszerelése a város pénztára terhére elhatározatott.

Az állami szőlővessző szaporító és oltvány gyökereztető telep részére a használati jognak 1917. évi szeptember hó 30-ig tartó időre, telekkvi feljegyzése tudomásul vétetett.

A szilágy-somlyó—margittai h. é. vasut építéséhez a város által ajánlott hozzájárulás 8 évi részletének a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület részére való átengedelményezését a közgyűlés azzal vette tudomásul, hogy az évi 3000 koronás részlet minden év folyamán kamat nélkül fog a pénzügyihez befizettetni, ha pedig a lejárat előtt fizetne a város, kiköti, hogy storno díjat nem fizet.

A kaposvári siketnémák intézetének segélyezést kérő átirata tudomásul vétetett.

A Bökény-utcán levezető ároknak köfállal ellátása iránt benyújtott indítvány — azon okon, mert a város nagyobb forgalmu utcáinak rendezése a város anyagi erejét teljesen igénybe veszi — elvetetett.

A viz-utca kikövezését tárgyzó bizottsági jelentés és költségvetés tárgyalása rendén az egybeállított terv és költségvetés az építés alapjául elfogad-

tatott, az előirányzat fedezetlen voltára való tekintetből azonban a városi tanács határozatott, hogy az előirányzott 2345 korona 40 fillér kiadás miként való fedezésére javaslatot terjesszen a közgyűlés elébe.

A Korláti erdő faállományának eladása már előző határozattal annak értékétől lévén függővé téve, Bodnár Richárd főerdész az erdő becsértéknek közlésére megkeresettni határozat.

Siróki Imréné László Ilonával, Barbolovics Alimppal, özv. Faggyas György-nével, Elekes Lászlóval, Szabó Károlylyal, Czikker Ferencznél Janka Rózával, Szekeres Istvánnal, Frankovits Antallal kötött taksamegváltási szerződések jóváhagyattak.

Jolbej József városi aljegyzőnek a marhajárlatok kezeléséért jutalék adására vonatkozó kérelme, előző közgyűlési megállapodásokra való hivatkozással elutasított, azonban részére az 1901. évi január hó 1-től kezdődőleg, aljegyzői működési idejének tartamára évente 100 korona személyi pótlék szavaztatott meg, a rendkívüli alap terhére.

Az önkéntes tűzoltó-egylet tagjai az 1901. évtől kezdődőleg, személyenként tíz koronáig terjedhető városi pótdadómentességben részesített határozat.

Páskuj István részére 42 korona tulfizetett haszonbér összeg visszatérítendőnek kimondatott.

Kovács György erdőörnek fizetése 360 koronáról 480 koronára fölemeltetett.

Tudomásul vétetett, hogy polgármester a jogügyi bizottságot a hozzá áttett ügyek s különösen a rendőrségi személyzet szaporítását tárgyzó szabályrendeletre vonatkozó véleményes jelentésének beterjesztésére megsürgette.

Besenczy Gyula építő iparos a városi építkezéseknél, szükség esetén alkalmaztatni határozat.

A városi rendőrök részére 6 korona, az éjjeli őrk részére 4 korona fűtési segély adatott.

Kedves János városi pénztárnoknak 1901. január 1-től kezdődőleg évi 200 korona személyi pótlék szavaztatott meg.

Farkas Károly városi számvevőnek a tagosítás következtében beállott adóleszámolási munkálataiért 100 korona jutalom megszavaztatott.

A város telekkönyveinek soron kívül való átalakításáról szóló járásbírósi értesítés örvendetes tudomásul vétetett. Tudásul vétetett a Frankovits Ignác czal kötött boltbérletet helybenhagyó vármegyei közgyűlési határozat, — szintugy a vármegyei gazdasági egyesületnek a len-termelésre vonatkozó megkeresése is.

A legtöbb adót fizető bizottsági tagok névsora az 1902-ik évre megállapított.

Vármegyei élet.

Szilágyvármegye törvényhatósági bizottsága a folyó hó 19-én délelőtt, hadadi báró Wesselényi Miklós főispán elnöklésével, mintegy 40—50 bizottsági tag részvétele mellett rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az alábbiak szerint hozott határozatokat.

A m. kir. belügyminiszternek a községi közigazgatási tanfolyambeli hallgatók segélyezése tárgyában kiadott körrendeletét — tekintettel arra, hogy a vármegyeinek olyan alapja, melynek terhére ilyen ösztöndíj alapítható volna, nines és hogy a hallgatókat, mint eddig, ugy ezután is, tehetségéhez mérten segíteni fogja — a közgyűlés tudomásul vette.

Az alispán előterjesztése következtében

A „Szilágy-Somlyó” Tárczája.

Emlékbeszéd.

(A helybeli állami felső leányiskola folyó évi november 19-iki Erzsébet-ünnepélyén tartotta Ince Lajos.)

Tisztelt közönség! Kedves gyermekek!

Nem örömmünnepre gyűltünk ma össze a mivélődés e szép, nemes csarnokába, de gyászos emlékünnepekre. Eljöttünk ide, hogy méltóképpen felujtsuk s maradandóvá tegyük felséges királyasszonyunknak: Erzsébet királynénak emlékét.

Nincs s nem is lehet szív, mely ne fájlalná gyászos elhunytát; nines, nem is lehet ajak, mely ne siratta volna őt. Magyar nemzetünknek szép jellemvonása a résztvevő szív, igaz részvétellel tud sirni a sirókkal, mint az evangelium tanít. Nem kacag, nem kárörvend a mi népünk más bánatán, sőt megsajdul szíve, felfajdul lelke, midőn szenvedőt lát, vagy rettelő csapás dul az emberek között.

Sötét bánat szállott minden magyar házba, midőn három év előtt villámgyorsasággal csapott le a hir: Erzsébet királynét meggyilkolták! Oh, mily rettenetes volt e hir! Oh, mily fájdalom tölté be gyermekek, férfiak és nők szívét egyaránt. Oh, mint borult sötét bánat a háztájakra, mint halotti lepel.

Három év telt el azóta már; elfelejtet-

ték-e a megölt, jó királynét? Gyönyörű, fenséges alakja, anyagi szíve eltörölődött volna emlékezetből? . . . Oh, ugy-e nem? Oh, ugy-e nem? . . . Emlékezzünk tehát!

*

Kedves gyermekeim! Napjaink gyorsan repülnek s eltűnő napjainkkal feledésbe merül minden. Mi történt tegnap, vagy egy év előtt? Nem tudjuk holnap, vagy év után. Csak az marad meg, a mi mi éltünk át; a mi minket érintett, erősen érdekelt, a mi figyelmünket erősen megragadta, mint láng a fát. Rideg érzéketlenség fogta el az emberek szívét, mint burján megöli a jó növényt, mint repkény körülfontja s megfojtja nem gondozott virágainkat. Ha fel nem ujtjuk a múlt idők eseményeit, sötét világ lesz az reánk; örömtelen, értéktelen, mint összeomlott, haszontalan bányá. Az élet mindennapi gondjai között feledésbe megy nemzeti történelmünk is. Elfelejtjük, hogy őseink vérről szereztek e szent hazát, hogy „kard s fegyverrel tartották fenn egy ezredéven át.” Elfelejtjük, hogy míg mi most békés viszonyok között — dolgozva, küzdve ugyan — de nyugodtan élünk, elődeinknek nem volt nyugodt napjuk, nem békés éjjelük. Nagyaink, vértanúink emlékét elborította az idő, igaz, nagy tetteiket megörökítette a történelem. De mi mindezt eszünkbe sem vesszük. Emlékezetünk nem bibelődik kegyeletos, szent dolgokkal; mi futunk feltartóztatlanul egyetlen irány: a szerzés útján, hova a megélhetés gondjai kergetnek. Ma nem jut idő a történelem olvasására; kihalt temető az korunk gyermekeire, melylyel szerintük haszontalanság foglalkozni. Maholnap emberi életünk tisztán csak a testi lét kérdései körül forog;

vallásos, szent dolgok, hazafias, szép példák nem fognak minket lelkesíteni. Így vagyunk ma: mivel századunkban, érdeklenség, szívtelenség fogja és fojtja meg szívünket. Am az örökké élő anyaszentegyház s a szent haza azért állítottak órállókat, hogy azok megelevenítsék előttünk a történelem holt betűit s ébresztgessék a szunyadó lelkiismeretet: a kövekből is fiakat teremtsenek, hogy ha majd hi a haza, legyenek, kik lelkesednek s megvédik községeinket, városainkat, iskoláinkat, templomainkat, gyermekeinket s asszonyainkat, kiket ha ellenség bánt, fájna még a köszívek is. A jóknak példáját azért állítjuk magunk elébe, hogy az lelkesítsen, tanítson, jó tettekre vezéreljen. Erzsébet királyné nemes, jó lélek volt, nemzetünk életében, történetében követendő példa királyi felségeknél s egyszerű sorsban levőknek. Róla, felséges asszonyunkról méltán emlékezzünk: élete nemes tettekre lelkesít.

*

Kedves gyermekeim! Egy kép tárul elém a könyvek könyvéből: a szentírásból, Izrael népének életéből a gyászos időkben. „Elpusztultak vala az erősség nélkül való városok Izraelben, elpusztultak vala, mondom; mignem én Debora felkelék, mignem felkelék mint anya Izraelben.” Erzsébet királyné méltán vehette volna ajkaira Debora hősnőnek e szavait; mert ez a kép magyar nemzetünk kétségbeesztő helyzetének is képe volt 52 év előtt. Egy dicsőséges korszak gyászos alkonya volt 1849! Vannak, kik átéltek a szabadságharcot, kik emlékeznek a történetekre, kik ott küzdöttek véres csatákon, hova elhívta a haza. Tudják az ilyenek s oh bár megtanítanának minket is, hogy akkor drágább volt a

haza az életnél is. Oh bár szíveinkbe égetnék az élő szónak tüzejével a még élő kevesek az ő lángoló hősszeléműket, mely nemzetünknek az egész világ előtt örök dicsőséget szerzett; mert bár leverettétünk özönvíz erejével reánk törő elleneinktől, de vitézségünk felkeltette a népek bámulatát, megszerezte rokonszenvét, egyetértésünk a gyász napjaiban tiszteletet parancsolt ellenségeinknél is. Szomorú, gyászos időszak az, mely a nemzet leveretése után következett: sötét gyászlobogó terült hazánk fölé. Alig volt család, mely férjet, apát, fiut ne siratott volna s a drága halottak vesztett csaták térein jeltelen sírokban aludtak örök álmukat. Arad szörnyű emléke a 13 hőssel, a kivégzett nemes Batthiányi s több mint 1500 vértanú láncokra vert s börtönben synló honfiak állandó gyászban tartották a nemzetet. Az Unio által egybeforrasztott országot darabokra tépték s a nyolc felé osztott szent haza „igazgatására német, cseh és morva tisztviselők küldettek be az országba, kik nagyszámu zsandárhadtól támogatva, osztrák törvények szerint igazgattak s biráskodtak. A nemzeti nyelv helyét mindenütt — még az iskolákban is — a német foglalta el. Nemcsak az alkotmány, hanem maga a magyar nemzetiség is eltöröltetett.”

„De, jött a végén a hollósernegnek Jött a vészén egy fehér galamb.”

Feltűnt hazánk egén Erzsébet királyné, mint hit, remény és szeretet csillaga. Tündöklő csillag volt hazánk sötét egén, kire a magyar nemzet milliói biztos reménnyel tekintettek a nemzeti gyász, leverettetés idején, hogy a nehéz rabságból váltságra vezérli. S nem is csalatkoztak; mert első nyilatkozata,

vármegyei általános tisztújítás napjára a f. év december 20-át tűzte ki a közgyűlés.

Ugyancsak az alispán előterjesztésére mondta ki a közgyűlés, hogy a vármegye monographiájából az uralkodó ház részére ajándékozandó három diszkötésű példányt az udvari könyvtár kötésének megfelelően kötetenként 50 koronáért a Franklin-Társulattal, a többi 17 drb. diszpéldányt pedig kötetenként 1816 korona költség keretén belül. Ami pedig a könyvársi uton eladásra kerülő példányok bizományba adását illeti, a közgyűlés elfogadta a Franklin-Társulat és Seres Samu zilahi könyvkereskedő amaz ajánlatait, mely szerint előbbi a bolti ár 40%-áért, utóbbi 25% jutalékért árusítja a köteteket.

Az Egerben felállítandó Dobó-szoborra a közgyűlés 50 koronát szavazott meg.

A meghiusult, vagy más okból érvényre nem lépett bizottsági tagválasztások határnapjára november 28-ikát tűzte ki.

Szebenvármegyének a vármegyei tisztviselők javadalmazása ügyében kelt s pártolás végett megküldött feliratát a közgyűlés tudomásul vette, mert ez ügyben már egyszer hasonló feliratot intézett a kormányhoz.

A vármegyei gazdasági egyesület előterjesztésére a sz.-somlyói földmives iskolánál egyenként 240 koronával javadalmazott két ösztöndíjas helyet létesített.

A Bihari h. é. vasut részvénytársaság kérelmére kimondotta a közgyűlés, hogy a Sz.-Somlyó-margittai h. é. vasut céljaira felajánlott évi 8000 korona hozzájárulásnak a Pesti Hazai Első Takarékpénztárra való átruházását tudomásul veszi, olyképen azonban, hogy a vármegyének a nevezett pénztárral szemben fennálló fizetési kötelezettsége 1902. december 30-dikán kezdődik.

Kusaly község képviselőtársaság a körjegyzői iroda kibővítését megtagadó határozatát, az az ellen Szilágyi László körjegyző által beadott felebbezés következtében a th. bizottság feloldotta s utasította a kör községeit, hogy a kibővítésről gondoskodjanak s az erre vonatkozó tervezetet és költségelőirányzatot 3 hónap lefolyása alatt mutassák be.

Hasonlóképen feloldott Zilah városnak és Sz.-Szeg községnek a Pinter János, illetve Goldglancz Farkas községi pótdója helyesbítését megtagadó határozata.

Jóváhagyattak: Gyümölcsésének szegényalapot kamatai felhasználását kimondó, — Kémernek ingatlan elcserélését tárgyzó, — Ballának halottkém fizetését megállapító, — Kémernek vásári helypénz-szedést és díjazást tárgyzó, — a csizéri körnek körjegyzői tüzfűzár-illetmény pénzértékét megállapító, körbábái állást rendszeresítő és adományt megszavazó, — Sz.-Somlyónak bérbeadását tárgyzó, — Kémernek és Felegregynek segé-

lyezést kimondó, — Egrespataknak a közs. szegényalaptól kölcsön felvételét engedélyező, — Karikának jegyzői hátr. fizetés kiadása tárgyában hozott, — Kirvának birtokívek újból való készítését kimondó, — Borzásnak áll. iskola építésének segélyezése tárgyában kelt, — Zilah városnak közs. pótdókok törlését kimondó, — Sz.-Sámsonnak kölcsönvétel ügyében hozott határozatait.

Pótlás végett visszaküldtek, illetve megsemmisítették: Bornamező, Bagolyfalu és Paliczka községeknek közös faiskola tartását tárgyzó, — Gyümölcsésének faiskolai szakmunkás fizetését megállapító, — Perjenek törzsvagyon elajándékozását kimondó, — Percsennnek ingatlan vásárlás tárgyában kelt, — a bogdándi körnek új állások rendszeresítése, fizetésemelés és átalányok megállapítása ügyében hozott határozatait.

Ifj. Orbán Károlynak Zilah város ama határozata ellen beadott felebbezése, melylyel a Vigadó építéséből kifolyólag emelt kártérítési igényét elutasította, — visszautasított.

Osinszky Ernő közigazg. tanfolyami hallgatónak 30 korona segélyt engedélyeztek.

A fennebb előadott ügyeken kívül 5 pótköltségvetést, 15 rendes, 38 közs. közmunka- és 28 mezőgazdasági költségvetést, 34 szegényalap- 15 mezőgazdasági számadást hagyott jóvá a közgyűlés, amelynek végeztével, a jegyzőkönyv egyidejű hitelesítése után elnöklő báró főispán az ülést déli 11¹/₄ órakor bezárta.

„Szilágy“

Legnemesebb háziállatunk.

(Különös tekintettel a ló gyöttrő szemellenzőkre)

(Folytatás.)

A szem és szemző közti tért télen a hó, nyáron pedig a por és szemét tölti be, mely a szemhártyákat nem ritkán a gyulladás fokáig izgatja föl, úgy, hogy nincs mit csodákozni azon, hogy például Budapesten a szemzőt viselő lovak között — Monostori tanubizottsága szerint — minden ötödik-hatodik ló vak. Hogy a magyar lótenyésztés és lóállomány híres voltának dacára Budapestben oly rendkívül nagy a vak lovak száma: az jobbadán a szemzők szomorú következménye, mert hiszen a vak lovak legeslegnagyobb számát nem szemzőt nem viselő paripák, hanem szemzőt viselő kocsi lovak szolgáltatják. A ló természetének és szemalkatának hiányos ismeretén alapuló szemző a lovat gyámoltalanná, ügyetlenné és félénk járásúvá teszi, úgy, hogy a szemzőt viselő ló, könnyen el-elbotlik, a mit a kocsi rendszerint kemény ostoresapá-

sokkal torol meg, hogy az elbotlott ló máskor jobban vigyázzon, mintha bizony a szemzők által félvakká tett ló éppen oly ügyesen mozoghatna és éppen oly biztosan kanyarodhatnék jobbra-balra, mint az olyan ló, melynek látását a szemző meg nem nehezíti, nem gátolja, nem korlátozza!

A szemző a lovakkal való durva kegyetlen bánásmódnak is egyik fő-főoka. A szemzőt viselő lovak nem lévén ugyanis ama helyzetben, hogy a kocsinak akaratát egy adott jelre azonnal teljesítsék, minthogy az adott jelt a szemzők miatt észre nem vehetik, a kocsinak minduntalan az ostorhoz kell folyamodnia s még a legkisebb jeleket, intéseket és nógatásokat is, melyeket természetes, rendes körülmények között, ha ugyanis a szemző a lovat a látásban nem korlátozná, egy újintéssel, egy kézmodulattal adhatna, mindjárt fenytés alakjában az ostorral kell megadnia: pedig a mindennapi tapasztalat igazolja azt, hogy ha a lovak az ostort csak láthatják, vagyis hogy ha a kocsi neki az ostort fenyegetőleg csak mutatja, az éppen annyi szokott lenni, mint ha az ostort velök érezteti is. Hogy pedig a szemzők miatt szükségessé váló gyakori ostorozás a szegény lovat csak idegessé teszi és kedvét szegi, úgy, hogy nem jár többé azzal a veleszületett jóindulattal, az is, sajnos, elvitáztatlan dolog.

Az ok megszüntével megszűnik tudvalevőleg az okozta is. „Cessante causa cessat effectus.“ Ha tehát a lovak a szemzőtől megszabadulnának, akkor megszűnnének a szemző okozta bajok is. De vajon mi történik? A helyett, hogy eltávolítanak már végre valahára azokat az idegizgató, szemrontó, ijedelmet okozó, megbokrosodást előidéző, megvadulást előmozdító szemzőket: még azzal tetézik a szegény ló szenvedéseit és gyötrelmeit, hogy a szemző okozta bajokat kemény ossorral és oly ravaszul kezelt zabolával iparkodnak orvosolni, mely, ha a kocsi megrántja, a ló nyelvének iszonyu fájdalmat okoz.

Igy vonja a lovaknak szemzőkkel való kínzása a lókinzások egész láncolatát maga után!

A mondottak után bizonyosan minden elfogulatlan ember természetesnek, egész rendén levőnek fogja találni azt, hogy a legújabb időben már többször szólaltak föl a lovak szemzői ellen. Hadd említsék itt közülük néhányat névleg is. Huch, porosz királyi főorvos Breslau-ban, így nyilatkozik a többi között: „A mi a szemzőket illeti, valóban megfoghatatlan dolog az, hogy valaki azt hiheti, hogy a lovak megbokrosodását megakadályozza.“ E bevezető szavak után szakszerűen azt a szemzők kérdéséhez és arra a következtetésre jut, hogy az állatkinzó divat ellen mindenképen sikra kell szállani. Egy másik szakértő, Sternberg Lützenschena báró, azzal kezdi cikkét, hogy hangsúlyozza, hogy

az ember szívósan szokott ragaszkodni mindenhez, a mi szokás, a mi divat, s hogy gyakran még olyast is követ, minek észszerűtlenségéről maga is meg van győződve, követi pedig csakis azért, mert a divat kívánja. „Ily esztelen, egészen céltalan, de mégis mindenütt tiszteletben tartott divat,“ jegyzi meg erre folytatólag, „a szemzők alkalmazása a lovaknál.“ Azután elmondja, hogy a szemző nemcsak mint kínzóeszköz, hanem még aesthetikai széptani szempontból tekintve is elvetendő. „Vagy talán szépítésnek monjuk-e azt,“ kérdi folytatólag, — ha legnemesebb állatunknak éppen az a része, melyben az erély tüze ég, melyből jöjjét, élet és munkakedv sugárzik ki, eltakartatik és a természettől oly remekül alkotott eleven, beszélő szem helyett holt bórdaarabot kell szemlélnünk, mely a lovat vakítja? Midőn a lónak ama természetes jogát, hogy t. i. szemeit szabadon használhassa, korlátozzuk, csorbítjuk, a lovat holt géppé aljasítjuk le.“ Vajmi talpraesetten jegyzi meg a többi közt azt is, hogy azt a kedélyes viszonyt, mely a ló és kormányosa közt annyira ki szokott fejlődni, hogy a ló az ő kormányosának minden intését, minden szavát, minden jeladását megtanulja érteni, a szemző megzavarja, megnehezíti, sőt majdnem lehetlenné teszi. A cikk végén kiemeli, hogy a szemző a lovaknál három oknál fogva, t. i. 1-ször céltalan, 2-szor káros és 3-szor állatkinzó tulajdonságainál fogva mellőzendő.

A szemzők kérdéséhez talpraesetten szolt az „Orsz. Állatvédő Egyesület“ tiszteletbeli elnöke, Werther Alvin is, ki éles megfigyelő tehetségéről tanúságot tevő cikkében azokat, kik a szemzők megtartása mellett azzal kardoskodnak, hogy a szemzőhöz szokott lovak elejétől nem jól éreznék magokat, ha a szemzőtől megfosztanának, szellemesen arra figyelmezteti, hogy „a sötét börtönből kiszabadult is vakítja elejét a napvilág, a mi azonban még nem bizonyítéka annak, hogy a börtön sötétsége üdvösebb a szabadság napjánál.“

A mi engem illet, én meg vagyok arról győződve, hogy azok a comfortable- és flákerlovak, ha a szemzőtől megszabadítanak azokat, még kezdetben sem mutatnának nagyobb szerű izgalmat, minthogy nem mutatnak izgatottságot a naponkénti etetéskor sem, pedig ekkor sincs rajtuk a szemző. Mily eszedesen, nyugodtan, izgalom nélkül esznek és isznak, jelölve annak, hogy a szemzők hiányát ugyszólván nem is érzik.

Werther az említett cikk végén mint furcsaságot említi meg azt, hogy egy lótulajdonos, a kit ő szemzők mellőzésére iparkodott rábeszélni, végre teljesen meg volt ugyan győződve a szemzők karosságáról, de még sem mutatkozott hajlandónak az ellenzők eltávolítására, még pedig szépségi, aesthetikai szempontból. „Annak idején szorgalmasan

melyet a nemzet óriási lelkesedését látva tett, reményt, vigaszt keltett mindenfelé: „hiszen e népek arany szíve van, miért van mégis láncokban“ — mondá e felséges asszony. És szavára megnyiták a hazafiak börtönei. Igen, az ő szavára szabadultak meg Kufstein és Józsefstadt börtöneiben slynlődő hazánkfiai.

Ime, nemes szívű volt, mint nő, könyörületes a szenvedők iránt. Példája tanítson minden nőt nemesszívűségre. Ez egyik legszebb ékességük a nőknek.

*

Mint királynőnek kiválóságáról a történelem igaz ítéletet mondott: „ezer éves történetünkben nem volt hozzá hasonló királyné.“ Megtanulta a magyar nyelvet, olvasta legkitűnőbb írónknak munkáit, gyönyörködött Petőfinek lelkesedéstől s a szabadságszeretettől égő harci dalaiban, ismerte nemzetünk történetét. Nem buzdító, lelkesítő s követendő-e a királyi példa minden magyar nőre? Nem tanulhatják-e meg Erzsébet királynétől a magyar nők: magas ranguk és szegény sorsban levők, hogy az iskolában nem azért tanulnak, nem azért szerzik a műveltség sugárait, hogy csak külső fényelgésben tündökljenek, de a nemzeti költészet s irodalom drága kincseit is olvasgassák.

És mint királyné még arra is tanít e felséges asszony, hogy a vallásosság a legszebb női dísz, mely tulajgyogja a koronák gyémántjainak hideg csillogását meleg sugárral. Mily magasztos, mily lelkesítő, mikor egy hatalmas trón asszonya így szól: „a vallás vigaszára mindnyájunknak szüksége van!“

Aztán alkotmányunk visszaállításában, nemzetünk felvirágzásában is Erzsébet királynénak nagy része volt . . .

*

Méltán mondhattuk el gyászos halálakor: mindent elvesztettük, nincs többé királynénk, nem ragyog koronánk; fénylő csilagunk letűnt, reményünk szétfoszlott, nincs ki úgy szeressen, mint ő szeretett volt. Elszállott e földről az örökös angyal és az édes anya itt hagyta övéit sötét gyászban, árván.

Elfelejtették-e kedves gyermekeim, a megölt, jó királynét? Felséges alakja, an-

gyali szíve elmosódott volna a ti lelketekből? . . . Oh, ugy-e nem? Oh, ugy-e nem? . . .

. . . Akkor emlékünnepegyünk nemzetünk igazi gyászünnepe, akkor ti is velem buzgó szívvel fohászkodtok: Áldott lelke lengjen szent emlékezetben mindörökké!

Késő ősszel.

Csillagsugáros, holdas éjék, virágillatos tavaszi szellők meséjét én már rég nem értem, nekem már az ősz mesél. Itt ülök a karosszékben az ablak mellett s előttem az erdőn előmlik a hervadás, a pusztulás lehangelő poézisa.

Elsárgult, megbarnult levél hulldogál a fákról le a földre, a mely még zöldelt itt-ott, de virágnak már nyoma sincs sehoh. Lassan, csöndesen esik az eső a lombtalnodó ágakra, mintha az ágról csöndes lomhasággal aláereszkednék a nagy szürke fátlyol, a mely most eltakar, elrejt nap sugarat, derűt. Arra tovább az erdő mélyében homályba vész a tekintet, a fák között bujkál már a sötétség, nem a vak, szénfekete, de az a kietlen homályosság, melyen átlátni nem lehet. És csönd borul mindenre, temetői némaság. És ebben a hallgatóság csöndben az ilyen szürke délutánon mesél az ősz . . .

Hangok hallatszanak, a melyeket nem a fül ért meg, de a szív, a lélek. Halkan zúzzan a levél, a melyk leszall a földre a többi levelek közé, a melyek ott fekszenek már átadva az enyészetnek. Az őszi eső finom csöppjeinek zenéjébe belesuttog a fák közt bujkáló szellő: mindez bus, sirató dallam végős panaszos, fájdalmas bucsu a nagy temetkezésnél a hervadás, az örök megsemmisülés változhatatlan ítélete fölött.

Hallgatom, csak hallgatom a csöndes sirást s úgy érzem, mintha bucsúznám ime én is valamitől örökre. A lelke messze száll, bolyong emlékeim temetőjében s busongva áll meg egy sirhalom előtt. Ez a legdrágább, legkedvesebb. Szívembe visszahulló könyveimmel ápolom mindegyre virágait, a melyek olykor egy-egy nagyon szomorú pillanatban felém lehelik bűbajos illatu-

kat. Igen, legdrágább, legfájóbb emlékem pi-hen itt. Egy régi történet, egy fehérarcú leány . . .

Poetikusan bájos volt, valóságos angyala az ártatlanságnak, egy törekeny teremtes, akinek a szeméből a jóság, a szeretet sugárzott, a legmegátalkodottabb bűnöst is képes lett volna tán megtéríteni. És a mig együtt voltunk, a lelke összeforrt az övével s ő megtanított engem arra, hogy milyen lehet a csendes, tiszta boldogság, mely meleg fényével besugározza a gyarló ember életét. Meny-nyre más volt az ő nemes lénye, mint azoké, akiket addig ösmertem. Tudatára ébredtem már, hogy ő az egyetlen, a ki életemet igazi léletté tudja varázsolni, hogy nélküle, ki mint egy csodás ábránd megjelent már, mielőtt ösmertem volna, üressé, céltalanná válik a jövő. E lilioszerű törekeny teremtes láttára csodás erőt éreztem lelkembe szállni, a gondolat pedig, hogy elveszithetném, egyértelmű volt az elvesztéssel. Ezt hittem én s ime a sors beigazolta, hogy az ember minő kontár önmagának megösmérésében. Elvesztettem őt, a másé lett s a másé lettem én is. A mikor kijöttem a templomból, hol elhangzott ajkáról az eskü, mely örökre elválasztja tőlem, gyilkos fájdalom marcangolt. Gyáván kétségbe-estem s csak azt éreztem, hogy sehemre gyógyító ir kell. Ime, nem meghalni, de élni vágytam én a halálos beteg. Amámor gyógyít s én kerestem a mámort. Megtaláltam. O könnyű azt megtalálni. Egy leány után egy asszony. Ó minő különbség. Csupa élet, csupa tűz, nem lilium, de a kárhozott tüzeinek égető, megsemmisítő lángja lobogott, elbűvölt elvarázsolt, megbabonázott — végül ellökött. És a midőn felébredtem a mámortból, akkor éreztem, hogy a lelke szárnyai elégték.

Hevülni már nem tudok, nincs mi érdekelne, két asszony meggyűlöltette velem a világot. Előttém állott a jövő kietlenül, sivarán, céltalanul. És a mi azután következett, valóban nem is volt élet, avagy élet-e, mely nem telik el másban, mint hogy többé-kevésbé érzünk egy nagy fájdalmat, mely a boldogság, az öröm helyére költözött be szívünkbe.

E csöndes délután elementáris erővel tört föl bennem a fájdalom a multért. És azt hittem, el sem bírom viselni, de ime, az ősz

mesélt nekem. Meggyőző hangon sugja a fülembe: Multak elmúlásán, sorsom megoldásán mit enyészted magad gyöngye ember; mindennek egyetlen megoldása a halál, bármint is lett volna sorsod. Boldog, avagy boldogtalan. A boldogtalan ember kárpótlása, hogy könnyebben esik neki az elmulás, a meghalás, a megsemmisülés. A komplikációk, a zavarok, a melyek immár a földi megsemmisülés után következnek, nem érintenek téged, elköltözött ember, kit külön és távol helyezett a legfelsőbb hatalom mindentől. E különválást nem tudja felfogni emberi ész, megérteni a tudás, nem bírja elképzelni a legszedítőbb szárnyalású fantazia sem. Kédkép csak minden, nincs a mi maradandó. Mit alkottál, megállhat évezredekben át, őrizve emléked az utódok szívében, de neked magadnak semmi közöd mindezekhez, mik csak hirdetői annak, hogy elmúltál, megsemmisültél. Te már nem fogod tudni, hogy voltál, érezni, hogy emléked fönmaradt a kik szerettek csak arra jók, hogy elsirassák elmúlásodat. De te már nem fogod látni fájdalmukról azt, hogy menynyire szerettek. S tested leteszik a földre, csak eszűk volt, melyet használtál, a mely elromlott, semmivé lesz. Ép ugy, mintha egy darab vasat letesznek a földre, elporlik idővel, széteszik, valaha ismét vas lesz, de arról tudni nem fog soha senki, hogy valaha már vas volt. És a megsemmisülésben oly egyforma minden, bármi szép volt is, a lilium ép ugy elpusztul, mint a rózsza s mind a kettőből egyforma szürke por lesz egykoron.

Hallgatom, csak hallgatom e keserű mesét, érzem igazságát. Künn egyre hullanak a falevelek, busongva jár a téli szellő a galyak között, a fák mélyéből pedig közelebb, mindig közelebb lopózik hozzám a fekete homály. Egészen elborít s a misztikus sötétben megcsap az elmulás hideg lehellete, lehűti gyötrelmetől égő szívemet, melyre hogy mi ad vigasztalást, elmesélte nekem az ősz

Nemeskéri Kiss József.

látogatta az aesthetikai előadásokat és buzgó műkedvelő! Igy kiált fel Werther méltán megbotránkozva az illető urnak természet-ellenes, fonák izlésén. Vannak oly furesa emberek is, kik a szemzöt „előkelő“-nek, „nobel“-nek tartják! A mit a szemét- és ganéjkoesiba fogott lovak is viselnek, hogyan lehet az „előkelő“, hogyan lehet az „nobel“!?

A berlini állatvédő-egyesület azon kérés-sel fordulván a közönséghez, hogy támogassa őt a szemzöt megszüntetését célzó törekvésé-ben, még pedig olyképen is, hogy csakis oly bérkocsikat használjon, melyeknek lovai nem viselik azt a kínzó szerszámot: nagy számmal kapott helyeslő nyilatkozatokat, még pedig kocsisoktól is, sőt — mi főleg figyelemre méltó, mert nagyon sokat nyom a latban, — még oly mesterembertől, t. i. nyergestől is, kinek anyagi érdeke éppen ellenkezőleg a neki pénzti jövedelmező szemzöt megtartása mellett szól. Seeger Lipót — ez ugyanis az illető nyerges mesternek a neve — azt irta a berlini állatvédő egyesület fölszólítására válaszképen, hogy ő csak akkor varrja azt a kínzó szerszámot a kantárra, ha a „Kundschaft“, a vevő ezt határozottan követeli és ha erről a vevőt lebeszélni nem lehet. E nyilatkozat a legfontosabbak egyike! Ha ezen — nyerges létére — anyagilag legérdekeltebb fél is elvetendőnek tartja a szemzöt, akkor már csakugyan nagyon haszontalan, minden tekintetben hitvány szerszámnak kell annak lennie.

Thewrewk Árpád.

Műkedvelő előadás.

Régen pihenő műkedvelő társaságunk e hó 23-án ismét életjelt adott magáról. Két egyfelvonásos apróság („Őszi napsugár“, „A miniszterelnök bálja“) került színre igen intelligens és elég szép számú közönség jelenlétében. Mind a két egyfelvonásos darab sokkal ismertebb, semhogy azoknak kritikai méltatására szükség lenne. Az „Őszi napsugár“-ban Ottlyk György ur (Briquille), Jancsó Ilona urnő (Arienne), Zabóczky Gyula ur (Noel), Gencsy Róza k. a. (Lebretonné), igen élvezhető előadást nyújtottak. A poétikus darabnak finom árnyalatait jó részben kidomborítva láttuk. Ottlyk György — régi műkedvelőnk — és Jancsó Ilona, mint főszereplők, sok routinnal és tehetséggel oldották meg feladatukat.

„Bánk-Bán“-t, Erkel Ferencz remek zenedarabját Doppler Károly átiratában Veverán Erzsike és Ajtai Margit kisasszonyok szépen átgondolt előadásában élvezték ezután. S híz-zelgés nélkül mondhatjuk el, hogy az előadó kisasszonyok nemcsak játékukkal, hanem egyéni kedvességükkel, szépségükkel is meg-hódították a publikumot.

„A miniszterelnök bálja“-ban Konecsny János ur (tanácsnok), Tamko Bella k. a. (Lotti, neje), Tamko Olga k. a. (Eliz), Veverán György ur (Tollagi, újságíró), zajos derűltséget keltettek s a darabnak erős helyzet-komikumát iparkodtak is kiaknázni. A milyen bájos Eliz volt Tamko Olga, éppen oly talpra-esett alakítást mutatott be Tamko Bella, a nyelves tanácsosné szerepében. A házmestert Récsy Zsigmond, a hordárokat pedig Hubert György és Fodor István urak jóízű humorral személyesítették.

Az előadás alatt a szereplőket tapsokkal és kihívásokkal tüntette ki a lelkes közönség. A rendezés szép sikeréért dr. Ajtai Endre igazgatót illeti az elismerés.

Óhajtjuk, hogy a derék műkedvelő tár-sulat, a mely e két egyfelvonással meggyő-zött minket életképességéről, ne álljon meg a szépen indult kezdetnél, hanem — excelsior! — mentől nagyobb kitartással haladjon a si-ker fölé, a melyet pedig csak a gyakorlat biztosíthat számára. De teljes jóindulattal ta-nácsoljuk, hogy a társulat erejét ne pazarol-ják az egy felvonásos apróságokra, hanem inkább valamely modern, ügyesen megírott egész estét betöltő énekes vígjátékra, vagy bohóságra készüljenek el azzal a fáradtsággal, a mit ilyen irodalmi jou-jou-kra fordítanak. Sokkal halásabb feladat lesz ez, ugy művészi szempontból, mint a színházi pénztárra nézve is.

Ez azonban nem zárja ki, hogy felvonás-közökben, vagy előtt zongorabetéteket is elő ne adhassanak.

Még csak annyit, hogy előadás után reg-gelig tartó tánemu-ltság volt, a melyben nem-csak az ifjuság, hanem a viharezett aggas-tyánok is részt vettek több és kevesebb si-kerrel.

„Buborékok“.

Lapunk két számában közzétett fényes névsornak folytatását közöljük mai számunk-ban. Giezei Diószeghy Mór jeles dolgozótár-sunknak novellás könyvére egyre érkeznek az előjegyzések.

Kérjük a szerző jó barátait, ismerőseit, és a nemes keblű irodalmi barátokat, hogy fizessenek elő a könyvre és gyűjtsenek elő-fizetőket, esetleg előjegyzőket. Decem-ber 10-ig még akár a szerzőnél (Er-Kává-s, Szilágyvármegye), akár lapunknál előfizetni, vagy előjegyezni lehet.

Alább közöljük az eddig beérkezett elő-fizetők névsorát.

Szentkirályi Zoltán István göröcsöni rom. kath. plébánosnak, e lelkes papnak gyűjtését vettük s e mellett ígéretét bírtuk, hogy még folytatása is lesz az alábbi diszes névsornak. Ebben is örvendetes jelenséget látjuk annak a dícséretreméltó jó viszony-nak, a mely a mi vármegyénkben a különböző hitfelekezetkez tartozó lelkészek között fenn áll.

Szentkirályi Zoltán ivén: Vaska Gyula, Gabányi Miklós, báró Wesselényi Ferencz, báró Wesselényi Miklós, Bay Ferencz, Munczharth Sán-dor, Kálmán Jakab, Lőrinczi György, Illésfalvi Papp György, Fodor Elek, Kiss Lajos, Hiry Fe-rencz, K. Nagy Elek, Kónya Miklós, Pap Oktáv.

*

Duskov János Temesvár. Istók István Temes-vár. Pintér Ferencz Temesvár. Milosevics Aurél Temesvár. Gernyánszky János Temesvár. Adamo-vics Mihály Temesvár. Zsivanovits Miklós Temes-vár. Omazta Lajos kir. ítélő táblai segéd hiv. igazgató Temesvár. Szkelezsán Kornél Temesvár. Dr. Hollerung Alfréd kir. ítélőtáblai tanácselnök Temesvár. Hunyor László kir. ítélőtáblai tanács-jegyző Temesvár. Bagoly József Temesvár. Kele-mén István Temesvár. Fülöp János Temesvár. Tóth Antal Temesvár. Szécsi Ferencz ref. lelkész Felvincz. Ferencz Samu ref. lelkész Magyar-Décese. Nagy Zsigmond ref. lelkész Sz.-Balla. Lázár Lajos Zilah. Szelezcky Sándor Sz.-Balla. Máthé János Sz.-Balla. Kéessy Béla N.-Pacsal. Makódy Samu N.-Pa-csal. Nagy Károlyné Zilah. Juhász István Szent-es. Kovács István Er-Kává-s. Sámi Zsigmond Genes. Récsy Ádámné Genes. Néma Lajos Genes. Kal-már Ferencz Genes. Özv. Palur Rafaelné Genes. Katona Károlyné Genes. Uzoni Sándor Genes. Özv. Uzoni Péterné Genes. Özv. Veress Zsigmondné Genes. Elekcs Menyhért Genes. Récsy László Vörös Sándor Genes. Bujdosó Sándor Genes.

(Folyt. köv.)

Különfélek.

— **Bizottsági tagválasztások.** A vár-megyebizottsági tagválasztások azon választó körökben, amelyekben a mult hó folyamán megjejtett választások megsemmisítették, avagy más módon megüresedés állott elé, mai na-pon ejtetnek meg. Eme pótválasztások iránt még élelnebb érdeklődés mutatkozik, mint aminő az általános választások alkalmával észlelhető volt.

— **A telekkönyv átalakítás,** mely a befejezett tagosítási állapotnak megfelelő tu-lajdoni s birtokállást fogja feltüntetni, a jövő év folyamán városunkban is keresztül fog vi-tetni. Az igazságügyminiszter ugyanis intéz-kedett, hogy városunk kiválóan figyelemre méltó helyzetére való tekintetből az átalakítás itt soronkívül elővétellessék.

— **Halálozás.** Ifj. Páskuj István, ki egy időben városunk alkapitánya, később népszerű vendéglőse volt, a zilahi közkórházban el-halt. A sokat hányatott ember temetésén nagy számú közönség vett részt s kísérte örök nyugalomra a „kis Pistát“, kinek még rosz napjaiban is mindig volt készletben egy-két jó adomája vagy tréfája, mivel a vele érintkezőket megnevettesse. — Nyugodjék esendben.

— **„A magyar állam közigazgatásának** újjászervezése a kereszttyén demokratia és a szabadelvűség szempontjából“ cím alatt meg-jelenő tíz-tizenöt iv terjedelmű munkára hir-det előfizetést Varasdy Lajos ev. ref. lel-kész, nyug. kir. tanfelügyelő Szegszárdon. Előfizetési ár három korona. Az előfizetési felhívásban jelzi, hogy az újjászervezés he-lyes keresztülvitele megkívánja, hogy a „vár-megyektől, szabad királyi és rendezett tanácsu városoktól a közigazgatási hatáskör elvétellessék, a főszolgabírói hiva-talok egyszersmindenkorra be-szüntessenek.“ — Kiváncsiak vagyunk reá, hogy mi minden lehet még ebben a könyvben, mely már bevezetésében ilyen el-lenmondásba kavarodik.

— **Izgalmas lelkészválasztás.** A vésztoi ref. lelkései állást csütörtökön kellett volna betölteni, azonban a választás nem volt be-fejezhető, mert a 4 jelölt közül egyik sem kapott abszolút többséget. A legnagyobb pártja Csák Aladár szilágypeéri lelkésznek volt s a legtöbb szavazatot is ő kapta. A küzdelem rendkívül heves volt, miután a szegényebb sorsu választók között igen erős pártja volt dr. Márk okányi lelkésznek. Márk főleg azalt hatott, hogy a népet teljesíthet-ten ígéretekkkel felizgatta s azt a biztosítást tette, hogy megválasztása esetén a községi közigazgatás tulkapásait korlátok közé szo-rítja. A választás kimenetelét az éppen Vész-tón időző dr. Fábry Sándor alispán és Csánky Jenő főszolgabíró is nagy érdeklődéssel kísérte. A választási elnök: Szeremlei Sámuel hód-mezvásárhelyi ref. lelkész, és dr. Szomor Dezső ügyész este hirdette ki az eredményt, mely szerint Csák Aladár 167, dr. Márk 103, Csapó Péter téglási lelkész 53 és Böszörményi

Béla battonyi lelkész 42 szavazatot kapott. Miután abszolút többséget nem sikerült el-érni, az elnök a választás folytatását a két legtöbb szavazatot nyert jelölt között elrendelte. A kedélyek izgatottsága közben másnap újból kezdetét vette a szavazás, s miután a szocialis-ták és a kisgazdák dr. Márk mellé sorakoz-tak, a választás kimenetele a legnagyobb mértékben kérdésessé vált. A választás ered-ménye az lett, hogy 34 szavazattal Csák Aladár győzött, ki 224, míg ellenfele 190 szavazatot kapott. Csák Aladár valamikor Sz.-Somlyón volt segédlelkész, itt igen rokon-szenves embernek ismertük, így örvendünk győzelmének.

— **A Kóczán di.** Örömmel adjuk tud-tára olvasóinknak, miszerint lapunk kiváló s közkedvelt munkatársa, Földes Imre, ki győ-nyörű költeményeivel s tárcáival oly sok kel-lemes percet szerzett mindnyájunknak „A király araja“ című 3 felvonásos verses vig-játékával, a m. tud. Akademia 100 arannyal jutalmazott Kóczán pályadíját nyerte el. Egyhangulag s őriási lelkesedéssel határozta el a m. tud. Akademia a munkának saját költségén leendő kinyomatását. Nagy színszerü-ségénél fogva pedig melegen ajánlotta a buda-pesti Nemzeti Színháznál való előadását. Szer-zőt, a megjelent nagy s előkelő közönség lelkesen megéljenezte. Tiszteletére a Vivó-Club, ez előkelő fővárosi egyesület Földes es-télyt rendezett.

— **Napszamosok sztrájkja.** A nagy-váradí városháza építésénél segédkező nap-szamosok sztrájkba állottak. A napszamosok béremelést követeltek, és mivel a vállalkozók újabb követeléseiket nem teljesítették, beszün-tették a munkát és meg kezdték a sztrájkot.

— **„Választási epizódok“** cím alatt kötetbe foglalva kiadom mindazon tréfát és kortesfogást, melyet a lezajlott képviselő-választásoknál elkövettek; ugyszintén e kortes-nóták szövegét is. Felkérem mindazokat, a kik ilyenekről értesültek, sziveskedjenek velem azokat haladéktalanul közölni és egyben tudtomra adni, hogy közleményük a forrás felemlítésével jelenhet-e meg. Székely Tivadar VIII., József-körut 20.

— **A kolozsvári** kereskedelmi és ipar-kamara a kereskedelmi miniszter felhívására figyelemztetni óhajtja az érdekelt ipari vállá-latokat, hogy igyekezzenek a közös hadsereg részéről időnként kiirt szállításokban minél tömegesebben részt venni. Konstatáltatott ugyanis, hogy a közös hadügyminiszter által kiirt kellő időben közzétett sőt az egyesekkel külön is közölt hirdetésekre a hazai ipar-vállalatok, vagy egyáltalában nem, vagy nem a kellő számban pályáznak, sőt egyes vállá-latok a hozzájuk intézett felhívásokra még választ sem adnak. Az ipari vállalatnak ezen csekély érdeklődése következtében meghiusitva látjuk nemcsak a kereskedelmi miniszter ur-nak nagy küzdelmek árán kivivott azon meg-állapodását, hogy a közös hadsereg szükséglete a quota arányában a magyar ipar után le-gyen fedezhető, de a részvételeiséget általá-ban hazai közgazdasági viszonyaink olyan sajnálatos jelenségnek látjuk, melynek meg-változtatásán nemcsak anyagi, de hazafias szempontból is okvetlen törekednünk kell. Ezen okokból kiindulva, a kolozsvári ipar-kamara az érdekelt ipari vállalatok figyelmébe ajánlja a közös hadügyminiszter ur által ki-írandó szállításokon mennél többen vegyenek részt és legyenek azon, hogy versenyképes ajánlataikkal a magyar ipar megfelelő részese-dését biztosítsák.

— **Ragályos betegségek.** Folyó évi november hó 24-iki állapotnak megfelelőleg a „Földmívelésügyi Ertesítőben“ az állategészségügyi kinutató Szilágyvármegyé-ről következő hivatalos adatokat közli: Lépfene: Balla 1 udvar. — Rühkór: Borzova 1 udvar. — Sertésvész: Lompért 3 udv., Er-Girolt 3 udvar, Er-Körös 1 udv., Erked 1 t., Dabjon 1 t., Inó 1 udvar.

Irodalom.

— **A nagy emberek társasága.** Ralph Waldo Emerson írja egy helyütt, hogy ha az emberek meggondolnák, mi van a közelükben egy jó könyv-tárban! A legelméletesebb és legbőleesebb emberek egész társasága, a kiket egy ezredév minden civilizált országokban produkált, lerakta tanul-máynaik és bölcseiségének eredményeit a legjobb rendben. Az emberek maguk rejtekezők, meg-közelíthetetlenek voltak, türelmetlenek, ha zavar-ták őket, körülbástyázva az etikettel, de a gondo-lat, melyet legjobb barátjuk előtt sem lepleztek le, itt le van írva világos szavakkal a mi szá-munkra, más korszak idegen emberei számára. Egy könyvtárban sok száz jó barát vesz körül bennünket, de mindnyájukat lekötte varrta ezekbe a papír- és bőrcafatokba valami varázslat és bárha bennünket ismernek s közülük egy-kettő tíz, vagy húsz századon át várt ránk és azóta vágyakozik kiönteni a szívét előttünk, mégis az ő tisztító helyük törvénye az, hogy ne beszélhessenek, a mig őket meg nem szólították és minthogy a varázsló, mint valami tűzerezdetet, mindnyáukat uniformisba öltöztette, azért az igazira ráakad-nunk rendkívül nehéz. Nem három szekrényből kell itt választani, mint a Velencei Kalmárban, hanem félmillióból, melyek külsőleg mind egy-formák. És mi tudjuk tapasztalásból, hogy ebben a lutriban 50 vagy 100 tételre jut egy nyereség.

Igy kínálják némán, varázsszal lekötte életük tapasztalásait a holtak is, hogy hasznunkra for-dítsák. De ez az egész lutrizás sok és keserves gondot ad, sőt lehetetlenné tenné megismerésüket. De im, megjelenik a történetíró s tapasztalásait könnyen, világosan, készen adja elénk. Persze sok függ attól, hogy ki az, a ki ezeket a tapasz-talásokat megrostálta s nekünk idekínálta. Dr. Marczali Henrik bizonyára az a tudós, a ki erre magyar földön a leghivatottabb. Azért ő szerkesz-tője a Nagy Képes Világtörténetnek s egyszers-mind írója az Ujkor történetének. Egy-egy gazda-don illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona. Füzetenként is kapható 60 fillérjével. A 143. füzet most hagyta el a sajtót. Megjelen min-den héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

— **A „Kert“,** a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap 22-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Konyhakertészet. — Gyümölcsészet. — Disz-kertészet. — Tárca. — Méhészet. — Közél-ről és távolról. — Élősdiek. — Gyógy- és iparnövények. — Világ szemle. — Hírek. — Apró szakközlemények. — Szerkesztői üze-netek. — Fametszetek. — A „Kert“ szer-kesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33. szám alatt van.

Szerkesztői üzenetek.

M. S. F. urnak. Helyben. Lapunk iránt való érdeklődését szíves köszönettel vesszük s azt jö-vőre is kérjük. Ez alkalommal azonban már későn érkezett, — mert hason tárgyú közlemény meg-előzte.

Buzás Pál urnak. Maros-Illye. Jövő szám-ban közöljük.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR.

Hirdetések.

CALDERONI és Ta

Budapest, Váci-utca 1. és Kishid-utca 8.

Színházi látesővek alumíniumból, legkü-lömbözőbb kiállításban, kitűnő üvegekkel börtokban, vagy elegáns peluche zaeszkóban. Női látesővek fogantyúval. Zeiss-féle táveső-vek. Tábori, vadász- és verseny-látesővek. Szalon lorgnettek. Orresiptetők és szemüve-gek. Ancroid légsulymérők. Terem és ablak-hőmérők. Fényképszeti készülékek, stb. dus választékban. — Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

Szülőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak. Uradalmaknak, községeknek három évi tör-lesztésre is adatik.

Óriás tővisű, igen gyorsan fejlődő sövény-növény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez raj-zokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 mé-terre. — Ara 6 fnt.

Diócsemeték. Óriási jövedelmet biz-tosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési köte-lezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanak, városon, falun, pusztán, gazdag, vagy szegény esá-ládnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemé-nyek foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

„Ermelléki első szülőoltvány-telep“ Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p Székelyhid.

7—20

Hetven hektoliter
kémeri
idei fehér bor
eladó Szilágy-Somlyón Bölöni
Sándornál.

Kézi-zálog kölcsönüzlet
megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű hely-
beli és vidéki közönség tudomására hozni,
hogy Szilágy-Somlyó város területére
engedélyeztet

Első kézi-zálog kölcsönüzletet
nyitottam.

Uj zálogüzletemet ajánlom a nagy-
érdemű közönség becses figyelmébe.

Tisztelettel:

Keresztesy László,
órás és zálogüzlet tulajdonos.

2—3

Ház bérbeadás.
A Simay Gerő által birt
Bádon-féle
bólt helyiség és összes
lakóhelyiségek
1902. évi április 24-től
több évre
bérbe kiadó.
Értekezhetni
Bádon Testvérekkel
Somlyó-Csehlben.
5—6

Acetylenvilágítási

telepeknek berendezését, saját szabad-
almaik szerinti kivitelben, jótállás mellett,
ugy a biztos működésért, valamint szo-
lid kivitelért elvállal:

Klemm és Novák

acetylen világítási készülékek gyára és fém-
öntöde

Kolozsvárt. Pályaudvar. Telefon 335.

Prospektusok, elismerőlevelek, ugy költség-
vetések kívánatra bérmentve küldetnek.

Mindenemű fémöntődei munkák elkészíté-
sére, ugymint: cégtáblák, víz-, gáz- és goz-
felszerelési tárgyak, perselyek stb. saját,
avagy beküldött minta, vagy rajz után, szo-
lid kivitelben és jutányos árban elvállaltatnak.

Peronospora fecskendők (Vermorel),
elismert legjobb szerkezetűek, legszolidabb
kivitelben kaphatók.

Prima Calc. Carbiddól nagy raktár.

A világítási telepek berendezésében jártas,
ügyes és szolid képviselők kerestetnek.
9—

3090—1901. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Holezis Nikuláj és neje végrehajtónak
Lupi György és társa végrehajtást szenvedett
elleni végrehajtási ügyében 29 korona 60
fillér, 320 korona és 14 korona tőkekövetelés
és 14 koronának 1882. évi május hó 29-ik
napjától járó 6% kamatai, 95 korona 60 fillér
perbeli és végrehajtási, már megállapított,
valamint jelenlegi 25 korona és a még fel-
merülő költségeknek kielégítése végett a
szilágy-somlyói kir. járásbíróság területén

lévő gyümölcsései 100. sztkvben A. I. 185.
263., 343. és 467. hrsz. a. irt ingatlanokból
a Lupó György és László Floáre B. 28. és
30. rsz. a. illetősége 685 koronában ezennel
megállapított kikiáltási árban elárvereztetnek.

Az árverés megtartására határidőül 1901.
évi december hó 5-ik napjának d. e. 10
órája Gyümölcsései közsegházához tüzetik ki.

Árverezni szándékozik tartoznak az in-
gatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy
óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezé-
hez letenni.

Kir. járásbíróság mint tkvi hatóság.
Sz.-Somlyón, 1901. augusztus 17-én.

VIDOVICH,
kir. albiró.

(Védjegy.)

F E R E N C Z

pálinka (sós borszesz)

Vértess gyógyszerész-
féle

használatban a leghatáso-
sabb. Feltétlen tisztasága
következtében ugy külső,
mint belső használatra
mindenek előtt legjobban
alkalmas, különösen is a
most annyira kedvelt
gyűrűmódszerre (massa-
ge.) Kétféle sikerrel hasz-
nálatik: közhvény, csusz,
meghűlések ellen, benu-
lások, ficamoknál, gyula-
dás és kelésnél, továbbá
a fejbőr erősítésére, va-
lamint a száj tisztítására; belsőleg gyomorgörös,
rosszulét, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadá-
szoknak, turistáknak, levélhordóknak s általában so-
kat gyalogolóknak nélkülözhetetlen. Valódi csak
a mellékelt védjeggyel. Egy üveg 30 fillér, 1 és
2 korona. — Kapható fűszerkereskedésekben s
általában ott, hol plakátok a fenti védjeggyel
láthatók.

Szilágy-Somlyón: Dull és Zilah, Frankovits
Ignác, Grósz Lőrincz, Rosenberger Armin, Rosen-
berger Samu és Verézi Lajos uraknál. — Zilahon:
Bikfalvi Testvérek, Dózsa Sándor, Jakabffy Izsák,
Kovács László, Materny János, Takáts Elek és
Terge Józsefnél, valamint közvetlen

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

4—50

Szilágyvármegye főispánja.

738—1901. főisp. szám.

Pályázati hirdetmény.

Szilágyvármegye törvényhatósági bi-
zottsága a vármegyei tisztújító közgyűlés
határidejéül folyó évi december hó
20-ik s folytatólagos napjait kitűzven,
ezen alkalommal a következő tisztai állá-
sok fognak választás útján betölteni, u. m.:
Alispán, fizetése 4500 korona, lakpénze
600 kor., uti átalánya 1400 kor.
Főjegyző, fizetése 3400 korona, lakpénze
500 korona.

I-ső aljegyző, fizetése 2500 korona, lak-
pénze 400 korona.

II-od aljegyző, fizetése 2200 korona,
lakpénze 300 korona.

III-ad aljegyző, fizetése 2000 korona,
lakpénze 300 korona.

IV-ed aljegyző, fizetése 1800 korona,
lakpénze 300 korona.

Tisztai főügyész, fizetése 2500 korona,
lakpénze 400 korona.

Főpénztárnok, fizetése 2300 korona,
lakpénze 400 korona.

Pénztári ellenőr, fizetése 1600 korona,
lakpénze 300 korona.

Árvaszéki elnök, fizetése 3300 korona,
lakpénze 600 korona.

3 árvaszéki ülnök, egyenként, fizetése
2500 korona, lakpénze 400 kor.

Árvaszéki ügyész, fizetése 2100 korona,
lakpénze 400 korona.

Árvaszéki jegyző, fizetése 2000 korona,
lakpénze 300 korona.

Árvaszéki pénztárnok, fizetése 1850 ko-
rona, lakpénze 300 korona.

6 főszolgabíró, egyenként, fizetése 2500
korona, lakpénze 400 korona, uti
átalánya 1000 korona.

12 szolgabíró, egyenként, fizetése 1850
korona, lakpénze 200 korona.

Felhívom mindazokat, kik ezen tisztai
állásokra pályázni kívánnak, hogy az
1883. évi I. t.-c. által megkövetelt
minősítésüket, igazoló hiteles okmányaik-
kal felszerelt s bélyeggel ellátott pályá-
zati folyamodványukat, melyekben vilá-
gosan megjelölendő, hogy az illetők me-
lyik s esetleg egy, vagy több állásra
kivánnak-e pályázni: hozzám adják be.

Tényleg szolgálatban álló itteni tiszt-
viselők szintén kötelesek pályázati kér-
vényt beadni, minősítési okmányaikat
csatolni, esetleg felemlíteni a kérelemben,
hogy a jelenleg elfoglalt tisztai állásukon
kívül pályáznak-e más, és mely állá-
sokra.

Zilah, 1901. november 19-én.

1—3

Br. Wesselényi Miklós.

Fontos sérvbajosoknak.

A legújabb javított es.
és kir. szabadalmazott
Pollitzer-féle gummi-sérvkötő
a leghíresebb orvosi tekintélyek
által ez időben a legjobbnak
ismertetett el. — Nem csuszik
le a testről és nem okoz semmi-
nemű kellemetlen nyomást, ugy
éjjel, mint nappal hordható.
Mintán a sérvbajos orvosilag
megvizsgáltatott, a Peloták a
sérvhez idomítottatnak és a sérv-
kötő biztonsági övvel lesz el-
látva, amely a testről való le-
csuszást megakadályozza.

Ára: egyoldalunak 7-től 10-frtig, kétoldalunak 10-től 16 frtig.
Sérvkötőnél kéretik megrendelésnél a test bősége, azonkívül hogy a sérv
jobb, bal, vagy mind a két oldalon van. — Megrendeléseket a legnagyobb titoktartás
mellett eszközöl:

POLLITZER MÓR és FIA

es. és kir. szabadalmazott kötszerek

BUDAPEST, V., Deák Ferencz-utca 10.

Alapított 1854-ben.

12—

Az 1895. évi caira s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és arany
éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású közhvény, csusz, reuma ischiás, stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidősebb közhvény és csuszfájdalmakat
is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb 2 korona 40 fillér.

Szegfü crème szeplő, májfolt, mitesser s az arc és kézbor min-
dennemű tisztátlanságai ellen. Főúri körökben
is előszeretettel használva. Ára 1 korona.

Szegfü powder a tein-nek üdöségét s finomságot köleső-
nőz. — Fehér, rózsaszín s crème színben. Egy
doboz 1 korona.

Szegfü fogpor a fogak s foghús ép-
ségben tartására. A szájat dezinficiálja, a fogaknak vakító fényt
kölesőnőz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 korona.

Szegfü szappan szappan, kiváló kelle-
mes illattal. Egy darab 80 fillér.

Haj-elixir a haj hullás, kopaszodás, fej-
korpas hajkikopás biztos meg-
gátlására szolgál Egy üveg 3 korona.

Tokaji china-vasbor legkitűnőbb minőségű
saját termésű hegyaljai borból készítve. Ki-
tűnő s biztos hatású szer vérszegénység,
sápkór s idegesség ellen. Gyermekek kelle-
mes ízénél fogva igen szívesen veszik be.

Fél literes üveg 5 korona, 1 liter 9 korona.

Tourista olaj az egyedüli biztos
móles és bórvasdagodás gyökere kigyógyí-
tására. Egy üveg ára 70 fillér.

Gyomorbor legkitűnőbb minőségű
tokaji asszu ürmősből
készítve. Biztos hatású a már legrégibb
gyomorhajok gyógyítására. Étvágytalanság,
székrekedés, göresök s gyomorsűtés egye-
dül biztos óvszere. Egy üveg ára 3 korona.

Kapható csaknem az összes gyógyszerárakban.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész Sátorajauhely.

Főraktárak Budapesten, Török József gyógyszerárakban, Király-utca 12. és az Egger-féle
»Nádor gyógyszerárakban, Váci-körút 17.

Kapható Zilahon: Breuer Zsigmond és Unger Gusztáv, — Tasnádon: Dulka Elek gyógyszer-
ész uraknál.

3—26